

ASIA Asiakirjapyyntöihin vastaaminen

KANTELU

Kantelija on 28.9.2016 (OKV/1382/1/2016) sekä 15.10.2016 (OKV/1464/1/2016) oikeuskanslerille osoittamissaan kirjoituksissa arvostellut Oulun käräjäoikeuden menettelyä asiakirjapyyntöihin vastaamisessa.

Kantelija oli pyytänyt Oulun käräjäoikeudelta 13.9.2016 sähköpostitse tuomiota eräässä rikosasiassa. Lisäksi kantelija oli pyytänyt Oulun käräjäoikeudelta 1.10.2016 sähköpostitse erään rikosasian haastehakemusta. Kantelija ei kantelukirjoitustensa mukaan ollut saanut kumpakaan esittämänsä asiakirjapyyntöön vastausta.

SELVITYS

Oulun käräjäoikeus on antanut asiassa lausuntonsa ja selvityksensä liitteineen 16.3.2017.

Jäljennökset saaduista selvityksistä ovat tämän päätöksen liitteinä.

RATKAISU

Perustuslain 108 §:n 1 momentin mukaan oikeuskanslerin tulee valvoa, että tuomioistuimet ja muut viranomaiset sekä virkamiehet, julkisyhteisön työntekijät ja muutkin julkista tehtävää hoitaessaan noudattavat lakia ja täyttävät velvollisuutensa.

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Oikeudenkäynnin julkisuudesta yleisissä tuomioistuimissa annetun lain 2 §:n 3 momentin mukaan siltä osin kuin tässä laissa ei toisin säädetä, tuomioistuimessa sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (jäljempänä julkisuuslaki) säädetään. Lain 8 §:n 1 momentin mukaan tuomioistuimelle toimitettu oikeudenkäyntiasiakirja rikosasiassa asiaa ensimmäisessä oikeusasteessa käsiteltäessä tulee julkiseksi, kun asia on ollut esillä suulli-

sessä käsittelyssä, ja tuomioistuimen ratkaisun sisältävä oikeudenkäyntiasiakirja, kun se on annettu tai kun se on asianosaisen saatavissa. Menettelysäännökset ovat lain 6 luvussa.

Julkisuuslain 14 §:n 4 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettu asia on käsiteltävä viivytyksettä, ja tieto julkisesta asiakirjasta on annettava mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun viranomaisen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Jos pyydettyjä asiakirjoja on paljon tai niihin sisältyy salassa pidettäviä osia tai jos muu niihin rinnastettava syy aiheuttaa sen, että asian käsittely ja ratkaisu vaativat erityistimenpiteitä tai muutoin tavanomaista suuremman työmäärän, asia on ratkaistava ja tieto julkisesta asiakirjasta annettava viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun viranomaisen on saanut asiakirjan saamista koskevan pyynnön. Säännöstä sovelletaan myös yleisissä tuomioistuimissa (HE 13/2006 vp).

Oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 12 §:n 3 momentin mukaan käräjäoikeuden tuomion jäljennöksen on oltava asianosaisen saatavana käräjäoikeuden kansliassa tuomion julistamis- tai antamispäivästä lukien kahden viikon kuluessa, jos asiassa on ilmoitettu tyytymättömyyttä, ja muissa tapauksissa, mikäli mahdollista, 30 päivän kuluessa.

Menettely asiakirjapyyntöihin vastaamisessa

OKV/1382/1/2016

Kantelija on 13.9.2016 pyytänyt Oulun käräjäoikeudelta tuomiota eräässä rikosasiassa. Pyyntö oli lähetetty sähköpostitse ja kantelija sai samana päivänä käräjäoikeuden automaattisen vastaanottokuitituksen.

Oulun käräjäoikeuden selvityksen mukaan tuomio nyt kyseessä olevassa asiassa oli julistettu 13.9.2016, eikä siihen ollut ilmoitettu tyytymättömyyttä. Käräjätuomari on viimeistellyt tuomion kirjalliseen muotoon 8.11.2016. Se on lähetetty sekä asianosaisille että kantelijalle seuraavana päivänä eli 9.11.2016.

Oulun käräjäoikeuden selvityksen mukaan tuomio on valmistunut ja siten tullut julkiseksi 8.11.2016. Asiakirja on käräjäoikeuden näkemyksen mukaan toimitettu julkisuuslain mukaisen määräaikojen mukaisesti, koska asiakirja oli toimitettu kantelijalle seuraavana päivänä tuomion valmistumisesta ja julkiseksi tulemisesta. Tuomion kirjalliseen muotoon saattaminen oli kestänyt lähes kaksi kuukautta käräjätuomarin muiden töiden vuoksi. Kyse oli ollut töiden etusijajärjestykseen asettamisesta oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 12 §:n 3 momentin suoman harkintavallan puitteissa.

Käräjäoikeudella on nähdäkseni ollut asiassa perusteltu syy poiketa oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain mukaisesta tuomion pääsääntöisestä kirjalliseen muotoon saattamisajankohdasta. Näkemykseni mukaan käräjäoikeuden olisi kuitenkin ollut perusteltua tiedottaa kantelijalle siitä, ettei tuomio ollut hänen saatavissaan vielä sen julistamispäivänä.

OKV/1464/1/2016

Kantelija on 1.10.2016 pyytänyt Oulun käräjäoikeudelta, että hänelle toimitetaan erään rikosasian haastehakemus. Pyyntö oli lähetetty sähköpostitse ja kantelija sai samana päivänä käräjäoikeuden automaattisen vastaanottokuitituksen.

Käräjäoikeuden selvityksen mukaan vireillä olevien asioiden asiakirjatilaukset toimitetaan käräjäoikeuden sisäisen työnjaon mukaisesti asian käsittelijälle. Kyseessä olevaa rikosasiaa on sen erityispiirteiden ja laajuuden sekä perhevapaiden vuoksi käsitellyt käräjäoikeudessa useampi tuomari ja käräjäsihteeri. Käräjäoikeuden selvityksen mukaan on mahdollista, että kantelijan asiakirjatilaus on inhimillisen erehdyksen seurauksena kadonnut ennen kuin se on ehditty täyttää. Kyseessä oleva haastehakemus on toimitettu kantelijalle 1.2.2017 apulaisoikeuskanslerin esittämän selvitys- ja lausuntopyyntöä jälkeen. Haastehakemus on tullut julkiseksi, kun asia on ollut esillä suullisessa käsittelyssä 26.10.2016.

Totean, että vastaamisen viivästyminen on johtunut todennäköisesti inhimillisestä erehdyksestä ja että kantelija on sittemmin saanut pyytämänsä asiakirjan.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Kiinnitän Oulun käräjäoikeuden huomiota huolellisuuteen asiakirjapyyntöjä käsiteltäessä.

Apulaisoikeuskansleri

Kimmo Hakonen

Oikeuskanslerinsihteeri

Henna-Riikka Välinen

OIKEUSKANSLERINVIRASTO
